

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

I. Lovgivningen om Oprettelse og Supplering af mindre Landbrug ved Hjælp af Statsmidler tog sin Begyndelse med *Lov Nr. 39 af 24. Marts 1899 om Tilvejebringelse af Jordlodder for Landarbejdere*, som for 5 Finansaar — Finansaarene 1900-01—1904-05 — stillede ialt 10 Millioner Kroner til Raadighed af Statskassen. Ved Periodens Udløb bevilgedes nye Midler for de næste 5 Finansaar ved *Lov Nr. 101 af 22. April 1904*, og af disse Midler skulde to Femtedele udredes af den ved *Lov Nr. 86 af samme Dato* oprettede Stats-Laanefond, medens Resten tænktes tilvejebragt gennem de to Kreditforeninger for Ejere af mindre Ejendomme paa Landet (Husmandskreditforeningerne). Denne Ordning kunde imidlertid ikke gennemføres, hvorfor det ved *Lov Nr. 97 af 6. April 1906* bestemtes, at de tre Femtedele af Laanesummerne skulde tilvejebringes af Statskassen; men Finansministeren blev bemyndiget til ved skadesløs Transport at overdrage de for Laanene udstedte 1ste Prioritetsobligationer til den ved *Lov Nr. 96 af samme Dato* oprettede Kongeriget Danmarks Hypotekbank til en med Banken aftalt Kurs. Denne Adgang, som i Tidens Løb har paaført Statskassen ikke ubetydelige Tab, bestaar endnu, jfr. § 58 i *Lov Nr. 150 af 29. Marts 1943* og nærværende Forslags § 48, Stk. 3, omend den ikke har været benyttet efter 2. Januar 1937.

Ved *Lov Nr. 94 af 30. April 1909 om Oprettelse af Husmandsbrug* stillede atter Midler til Raadighed for 5 Finansaar, ved *Lov Nr. 127 af 13. Juni 1914* blev der bevilget Midler for 3 Finansaar, og ved *Lov Nr. 323 af 22. Juni 1917* med Tillægslove af 1918, 1919, 1920, 1921 og 1922 fortsattes Statens Udlaansvirksomhed til og med Finansaaret 1924—25. I Henhold til disse Love kunde der endvidere ydes Laan til Udvidelse og Forbedring af de ældre Statshusmandsbrug, hvorhos der ved *Loven af 30. April 1909* og følgende Love aabnedes Adgang til at opnaa Statslaan til Lejeres Overtagelse af Lejehuse som Husmandsbrug.

Lov Nr. 81 af 29. Marts 1924 om Oprettelse af Husmandsbrug fortsatte den i 1899 paabegyndte Lovgivning efter de hævdundne Retningslinier, medens *Lov Nr. 149 af 1. Juli 1927* gennemførte en ikke uvæsentlig Ændring, der tilsigtede at give de Brug,

som oprettedes efter denne Lovgivning, en større Ligestilling med de Brug, som blev oprettet efter den under II omtalte Lovgivning. Fra 1899 til 1928 blev Statslaanene beregnet paa den Maade, at man administrativt fastslog hvert enkelt Brugs *Laanværdi*, som ikke maatte overstige de i Husmandslovene fastsatte Maksimumsbeløb. Laanværdien udfandtæs paa Grundlag af Jordloddens Pris, Byggeomkostningerne — for hvilke der i Perioden 1925—1928 aarligt fastsattes Maksimumsbeløb — og Udgiften ved Anskaffelse af Besætning og Inventar, og Statslaanet i en Ejendom maatte ikke overstige $\frac{9}{10}$ af dennes Laanværdi, hvorhos Laanet efter *Loven af 22. April 1904* og senere Love i hvert Fald ikke maatte overstige Jordens Pris og Byggeomkostningerne. Efter 1. April 1928 blev Statslaan derimod ydet med et Laan til at betale Jorden og et andet Laan til at betale Bygningernes Opførelse indenfor bestemte Maksimumsbeløb, der ligesom de ældre Maksimumsbeløb for Laanværdien er reguleret efter Konjunkturernes Svingninger.

Loven af 1. Juli 1927 aabnede derhos Mulighed for at yde Statslaan til Indkøb af Tillægsjord og til den herved nødvendiggjorte Bygningsudvidelse til Ejere af mindre Ejendomme, som ikke var Statshusmandsbrug.

Loven af 29. Marts 1924 er desuden ændret og forlænget ved Love af 1928, 1930 og 1933, hvoraf blot skal fremhæves *Lov Nr. 107 af 4. April 1928*, der aabnede Mulighed for Udlaan mod 2. Prioritet efter Kreditforeningslaan eller andre under offentlig Bestyrelse eller Tilsyn staaende Midler til Oprettelse af mindre Gaardbrug i tyndt befolkede Egne af Landet.

Den ovenfor omtalte Lovgivning om Oprettelse og Supplering af mindre Landbrug er paa denne Maade fortsat i Finansaarene 1900-01—1934-35, alene bortset fra Finansaaret 1932—33, hvori ingen Midler var til Raadighed. Dens mest karakteristiske Træk er iøvrigt, at den tilsigtede Udlaan til de angivne Formaal til Ansøgere, som erhvervede egnede Jordlodder *ved privat Indkøb* enten hos private eller hos offentlige Myndigheder eller gennem de private Udstykningsforeninger, som støttedes af Stats-Laanefonden, jfr. *Lov Nr. 105 af 6. April*